

دکتر مهدی امینیان

پژوهشگر و تحلیلگر فرهنگ و سیاست آمریکایی
همکار در اندیشکده مطالعات آمریکا

یادداشت تحلیلی

استیضاح آمریکا توسط ترامپ

روایتی متفاوت از اعلام جرم علیه رئیس جمهور

زیگنیو برژینسکی، راهبرد نگار برجسته آمریکایی در سال ۱۹۹۷ میلادی اثر برجسته خود را با عنوان «صفحه بزرگ شطرنج» منتشر کرد. وی با اشاره به اینکه ایالات متحده با داشتن مؤثرترین تسلیحات و بزرگ‌ترین اقتصاد در جهان، توانسته به جایگاه استثنایی پس از پایان جنگ سرد نائل شود، به این پرسش پاسخ داد که با کدام راهبرد جهانی می‌توان این جایگاه استثنایی را تداوم بخشید. برژینسکی به درستی پیش‌بینی کرد: اوراسیا که از مالزی تا لهستان کشیده شده است، به زمین جدید شطرنج آمریکا تبدیل می‌شود و ایالات متحده باید برای پیروزی در این زمین بزرگ و پیچیده، راهبرد جدیدی اتخاذ کند. او در این کتاب و کتاب بعدی خود - که در سال ۲۰۰۴ میلادی منتشر شد - پیشنهاد داد تا ایالات متحده به جای حرکت به سمت سلطه بر جهان، رهبری جهان را بر عهده

بگیرد که مهم‌ترین نمود آن، در حل و فصل اختلافات و منازعات در هر منطقه به‌گونه‌ای است که هیچ رقیب قدرتمند جدیدی ظهور نکنند. او هشدار داده بود، نگاه به چین به عنوان یک رقیب مانند یک پیش‌بینی خود تحقق‌بخش عمل می‌کند.^۱ وی که خود برخاسته از اروپای شرقی بود، دولت آمریکا را ترغیب کرد تا نفوذش در آن منطقه را از طریق اوکراین و همسایگانش تا مرز روسیه توسعه دهد و از آن سو، اقمار گذشته شوروی در آسیای مرکزی را به جبهه خود وارد کند.^۲ بیست سال بعد از انتشار کتاب، رئیس‌جمهوری بر سرکار آمد که گویی موبه‌مخلاف پیشنهادهای برژینسکی را به اجرا گذاشت. در حالی که زیگنیو آخرین

نفس‌هایش را می‌کشید، شاهد آن بود که آمریکا بار دیگر به جای رهبری غیرمستقیم، به مداخله مستقیم روی آورده است؛ او به جای توسعه نفوذ از غرب به شرق، دست روی شرق گذاشت و پیش از همه با چین و کره شمالی درافتاد و به جای تکمیل پروژه نیمه‌کاره اوکراین، سوریه را نیز از دست داد. همچنین، به جای راهبری پیمان‌های جهانی، پابرویی مهم‌ترین آن‌ها گذاشت و به جای نفوذ در مناطق مختلف جهان از طریق پیمان‌های تجاری و نظامی، به دست‌کاری پیچ و مهره هریک پرداخت و از همه مهم‌تر، به جای حل و فصل اختلافات به‌گونه‌ای که رهبری جهانی آمریکا را تداوم و توسعه بخشد، مانند همان کاری که اوپاما در پرونده هسته‌ای ایران انجام داده بود یا آنچه با برگزاری نشست ناتو در لهستان به دست آورد،^۳ به اختلاف‌افکنی در مناطقی پرداخت

1 - <https://www.amazon.com/Grand-Chessboard-American-Geostrategic-Imperatives/dp/0465027261>
2 - <https://www.foreignaffairs.com/reviews/capsule-review/1997-11-01/grand-chessboard-american-primacy-and-its-geostrategic-imperatives>

3 - https://www.nato.int/cps/en/natohq/events_132023.htm

دو اتهام اصلی آمریکا در جهان است. ایالات متحده به عنوان یک ابر زورمند در عرصه بین‌الملل، خود را در مسیر رهبری جهان پس از فروپاشی شوروی قرار داده بود اما عملاً رهبری تخریب جهانی را به پیش می‌برد. هنر ترامپ این بود که نمای بلورین بنای عظیم ایالات متحده را کنار زد تا اسکلت خشن آن، در چشم جهانیان آشکار شود.

۱- سوءاستفاده از قدرت

دموکرات‌ها دونالد ترامپ را به این امر متهم می‌کنند که از قدرت خود به عنوان رئیس‌جمهور برای کسب رأی به عنوان نامزد انتخابات ریاست جمهوری، سوءاستفاده کرده است تا یک پرونده در اوکراین علیه او درست کند. همان کاری که ترامپ در آمریکا انجام می‌دهد، کل دولت آمریکا در جهان انجام می‌دهد. پرسش اینجا است که ایالات متحده از کدام قدرت خود در جهان سوءاستفاده نکرده است؟ همین چند روز پیش بود که واشنگتن اعلام کرد به محمد جواد ظریف وزیر خارجه ایران برای شرکت در نشست شورای امنیت سازمان ملل، روایت نخواهد داد و همین کار را هم انجام داد. سوءاستفاده آمریکا از قدرت هایش، موجب فرسایش و تبدیل آن به خشونت شده است. واشنگتن عملاً از سیاست زور برای پیشبرد کارهایش بهره می‌گیرد که نشانه آن، کاهش احتمال توافق

سواری می‌داد^۴ و نزدیک شدن به او حتی بعد از کسب اکثریت مجلس نمایندگان توسط دموکرات‌ها در انتخابات ۲۰۱۸ را دشوار کرده بود؛ اما در نهایت، دموکرات‌ها میج او را در پرونده «اوکراین گیت» گرفتند و پروژه استیضاح او را در مجلس نمایندگان کلید زدند، آن هم پیش از آنکه بیش از این آمریکا را در جهان مفتضح کند.

استیضاح ترامپ از سوی کنگره یا استیضاح دولت آمریکا توسط ترامپ

اگر نگاهی به دو اتهام ترامپ در مجلس نمایندگان بیندازیم،^۵ عیناً

که پیش‌تر در آغوش جبهه غربی جهان قرار گرفته بودند؛ مانند اروپا. به دلیل همه این‌ها به دونالد ترامپ، یک رئیس‌جمهور ساختارشکن می‌گویند.

با روی کار آمدن ترامپ، بلافاصله باندهای قدرتمندی که از توسعه قدرت ایالات متحده در جهان سود می‌بردند، در آمریکا با او درافتادند و شکاف داخلی میان خود و ترامپ را برشکاف اجتماعی میان جهانیان و ملی‌گرایان در ایالت‌های مختلف منطبق کردند. او قرار بود خیلی زودتر از این‌ها برکنار شود، اما موج خشمگین ملی‌گرایان که نماینده اصلی آن‌ها سفیدپوستان برتری طلب بودند، مانند یک گاو خشمگین به ترامپ

4- <https://time.com/5647304/white-nationalist-terrorism-united-states/>

5- <https://www.nytimes.com/2019/12/18/us/politics/trump-impeached.html>

با طرف‌های بین‌المللی است. اگر او با ما سعی می‌کرد با برگزاری نشست‌های سالانه به چین، به قدرت خود جهت دهی دهد، واشنگتن، به تحریم هوآوی و اعمال یک جانبه تعرفه بر کالاهای چینی اقدام می‌کند. اگر دولت قبلی از منزوی کردن ایران در عرصه جهانی برای جلوگیری از نفوذ منطقه‌ای این کشور بهره می‌گرفت، دونالد ترامپ، رسماً سردار عالی مقام، سپهبد قاسم سلیمانی را هدف موشک‌های پهپاد خود قرار می‌دهد.

۲- ممانعت از اعمال قدرت کنگره ترامپ به روش‌های مختلف سعی کرده است تا به تنهایی ایالات متحده را اداره کند، بی‌نیاز از کنگره و هر وظیفه و اختیاری که دارد. شاید تنها جایی که ترامپ، به کنگره نیاز داشت، همان ابتدای مسئولیتش بود که لایحه مالیات را به مجلس برد تا مالیات ثروتمندان را کاهش دهد؛^۷ بگذریم که اساساً خود او به دلیل عدم ارائه اظهارنامه مالیاتی، مشخص نیست آن را قبل از این نیز پرداخت می‌کرده است یا خیر. البته واقعیت آن است که به همان نسبت، کل دولت آمریکا در جهان نیز تلاش می‌کند تا هیچ سازمان بین‌المللی و چندجانبه‌ای، نتواند اعمال قدرت کند. کاخ سفید در مسیر این هدف، به مانع‌تراشی‌های مختلفی دست می‌زند. مثلاً از هر سازمان بین‌المللی که ناراضی

است، به جای سوق دادن آن به گزینه مورد نظر خود، با بهره‌گیری هوشمندانه از قدرتش، به اقدامی سخت دست می‌زند. یکی از این اقدامات، قطع بودجه همان نهاد بین‌المللی است که نمونه برجسته آن، آژانس امداد و اقدام سازمان ملل متحد است.^۸ همچنین، واشنگتن هرگاه به نفع خودش بداند، از یک نهاد بین‌المللی خارج می‌شود؛ مانند شورای حقوق بشر سازمان ملل^۹ یا تهدید می‌کند که خارج خواهد شد، مانند سازمان تجارت جهانی.^{۱۰} این عملکرد کاخ سفید نسبت به سازمان‌های جهانی، آنا‌رشی را در عرصه بین‌المللی تشدید می‌کند. آیا یک قدرت مسلط در جهان، حتی اگر آن را به سمت هرج و مرج بیشتر سوق دهد، باز هم در افکار عمومی جهانی مشروعیت دارد؟ ترامپ با این‌گونه اقدامات، ته‌مانده اعتبار ایالات متحده در جهان را جارو کرده و یک دادگاه بزرگ علیه ایالات متحده به پهنای جهان تشکیل داده است.

چرا ترامپ به استیضاح آمریکا دست زد؟

واقعیت آن است که استیضاح آمریکا در این چند سال، نه فقط به خواست ترامپ و سلیقه او، بلکه نتیجه هم‌زمانی ریاست جمهوری

ترامپ با دوره‌ای در تاریخ جهان است که پیش‌بینی‌های راهبردی نگاران آمریکا اشتباه درآمده است. ۱. ریاست جمهوری یک سرمایه‌دار (عامل داخلی)

آنچه شکاف میان ترامپ و جبهه چپ‌گرای سیاستمداران آمریکایی را بیشتر کرده، این است که برخلاف سایر ثروتمندان آمریکایی که از یک سیاستمدار در انتخابات، حمایت مالی به عمل می‌آورند، خود به میدان انتخابات قدم گذاشت و به همین دلیل نیز مورد تمسخر او با ما قرار گرفت.^{۱۱} این وضعیت موجب شد تا ترامپ، خود را نه فقط در مقابل یک جناح دیگر، بلکه در مقابل رقبای سرمایه‌دار خود ببیند و دقیقاً خلاف جهت آن‌ها عمل کند تا جایی که حتی با سیاستمداران محافظه‌کار آمریکایی نیز پیوند جدی نداشته باشد. در نتیجه، بارها دوطرف علیه یکدیگر دست به افشاگری زده و چهره ایالات متحده را در جهان مفتضح ساختند.

۲. استیصال آمریکا در مناطق مختلف (عامل خارجی)

قدرت‌های شرقی مانند روسیه و چین، پیش از آنچه راهبردی نگاران آمریکایی تصور می‌کردند به یک قدرت جهانی تبدیل شدند و بیش از آنچه فکرمی‌کردند، با ایالات متحده زاویه پیدا کردند؛ بنابراین با قدرت یک جانبه ایالات متحده در سایر مناطق جهان به مقابله پرداختند

8 - <https://meidaan.com/archive/57492>
9 - <https://www.isna.ir/news/97033014191/10>
10 - <https://www.straitstimes.com/world/united-states/trump-threatens-to-pull-us-from-wto-if-we-have-to>

11 - <https://www.youtube.com/watch?v=HHckZCxdRkA>

7 - <https://www.investopedia.com/taxes/trumps-tax-reform-plan-explained/>

به سوی ناکجا

رقبای جهانی از فرصت حضور ترامپ در کاخ سفید، بیشترین بهره را می‌برند و مشخص نیست پس از دوره ریاست جمهوری او، به ویژه اگر ۸ سال به طول بینجامد، هر رئیس‌جمهور دیگری بتواند جایگاه گذشته را به ایالات متحده برگرداند. افکار عمومی جهان که روبه‌روی چهره خشن آمریکا قرار گرفته و مزه اتحاد در برابر آن را می‌چشند، دولت‌های خود را همراهی می‌کنند تا دواهرم زورمندی ایالات متحده یعنی سلاح و دلار را از آن بگیرند؛ اولی را با تقویت نظامی کشورهای متخاصم آمریکا (نمونه آن بمب

که نمونه آن، کمک‌های چین و روسیه به کره شمالی و ایران در برابر تحریم‌های ایالات متحده یا به نتیجه نرسیدن تلاش‌های آمریکا برای کنار زدن بشار اسد در سوریه است. این وضعیت موجب شده تا ترامپ که دستش از قدرت نیز خالی است و فقط با دلار و سلاح در پی تحقق اهدافش برمی‌آید، در بسیاری از مناطق جهان به بن‌بست برسد و مجبور به استفاده بیش‌ازحد از زور شود که به نوبه خود، گامی در راستای استیضاح ایالات متحده در عرصه بین‌المللی است.

اتمی کره شمالی و موشک‌های نقطه زن ایران) و دومی را با معامله بدون دلار (مانند توافق سوآپ میان چین و روسیه) و تشکیل باشگاه تحریمی‌ها. دنیای آینده با این دست فرمان، جهانی چندقطبی است که هرکدام از قطب‌ها با یک یا چند مزیت نسبی، جایگاه خود را به‌عنوان یکی از قدرت‌های جهانی تثبیت کرده است؛ اما در آن زمان، ایالات متحده که در اوایل دولت ترامپ، قدرتش را از دست داده و در پایان آن اهرم‌های زورمندی‌اش را، در کدام ناکجا قرار گرفته است؟